

OBÓZ ODKRYWCÓW – MAZOWSZANIE DZIECIOM

Monika Jabłońska

KATEGORIA WIEKOWA: 7–9 LAT

ADRESAT: uczniowie w wieku 7–9 lat.

CZAS ZAJĘĆ: 90 minut.

SŁOWA KLUCZOWE: ludzie Mazowsza, druh Waclaw Milke, Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”, powiat, harcerze.

WPROWADZENIE

W czasie zajęć uczniowie wejdą w rolę harcerzy, zbudują obóz i będą uczyć się pracować w grupie. Na lekcji zostaną poruszone zagadnienia związane z 20. rocznicą utworzenia województwa mazowieckiego. Nauczyciel zaprezentuje sylwetkę wielkiego płockiego działacza – Apostoła chleba, druha Waclawa Milkego. Dzieci wezmą udział w różnych formach aktywności – zajęcia będą łączyć w sobie partie ruchowe, relaksacyjne, zadaniowe z elementami gry terenowej i wycieczki.

CELE OGÓLNE:

- zapoznanie z mapą podziału administracyjnego Mazowsza;
  - zapoznanie z historią powstania Mazowsza;
  - przedstawienie postaci druha Waclawa Milkego;
  - wdrażanie do kultywowania tradycji;
  - poznanie zabytków i miejsc związanych z życiem druha Waclawa Milkego;
  - przedstawienie działalności Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”.
-

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- odczytuje i odszukuje punkty zaznaczone na mapie;
  - wskazuje na mapie powiaty należące do województwa mazowieckiego;
  - szereguje liczby od najmniejszej do największej;
  - odczytuje hasła: Mazowszanie dzieciom, druh Waclaw Milke;
  - zdobywa wiadomości o Harcerskim Zespole Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”;
  - podaje nazwy elementów wyposażenia harcerza;
  - udziela krótkich informacji dotyczących życiorysu druha Waclawa Milkego.
-

METODY PRACY:

- asymilacji wiedzy: pogadanka i opis,
  - samodzielnego dochodzenia do wiedzy: klasyczna metoda problemowa,
  - ekspresyjne,
  - praktyczne,
  - ćwiczebne,
  - realizacji zadań wytwórczych.
-

FORMY PRACY:

- indywidualna,
- grupowa.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- plansze z mapą konturową Mazowsza;
- koce, latarki, krzesła, ławki, pisaki, klej;
- fotografia – portret druha Wacława Milkego;
- plecak harcerza z wyposażeniem: lornetką, latarką, finką, metalową puszką;
- rzutnik, komputer.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Ponumerowane biedronki.
- 2a. Portret druha Wacława Milkego i szablony kart do jego zastąpienia.
- 2b. Notatka biograficzna druha Wacława Milkego.
3. Wykaz powiatów należących do województwa mazowieckiego.
4. Karteczki z hasłami do zawinięcia cukierków.
5. Pytania i zadania z harcerskiego plecaka.
6. Zadanie do metalowej puszki.
7. Zadanie w kopertach: czerwonej, żółtej i niebieskiej.
8. Mapa z podziałem na powiaty należące do województwa mazowieckiego.
9. Mapa z podziałem administracyjnym województwa mazowieckiego.
10. Krótka historia powstania województwa mazowieckiego.
11. Podział administracyjny województwa mazowieckiego.
12. Labirynt.

BIBLIOGRAFIA:

A. Milke, T. Milke, B. Strzelecka, *Druh. Piękne życie Wacława Milke*, Płock 2010.
Kanon krajoznawczy województwa mazowieckiego, red. S. Bijak, N. Wojtyra, Warszawa 2018.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE [dostęp: 20.07.2019]:

<https://www.youtube.com/watch?v=oL0s8m24tV0>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_Wac%C5%82awa_Milke
https://pl.wikipedia.org/wiki/Wac%C5%82aw_Milke

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Czynności organizacyjne – przygotowanie sali lekcyjnej. Nauczyciel umieszcza w klasie w różnych miejscach (na tablicy, oknie, szafie, ławkach, krzesłach) biedronki z ponumerowanymi literami, które układają się w hasło lekcji „MAZOWSZANIE DZIECIOM” (**załącznik nr 1**). Przygotowuje też mapy klasy ze wskazówkami, gdzie ukryły się biedronki (szkic klasy z biedronkami). Na tablicy umieszcza portret druha Waława Milkego i zaśnania go kartami z numerami od 1 do 6 (**załącznik nr 2a**). Na dywanie rozkłada w kole białe chmurki (wycięte z papieru) – na każdej wcześniej zapisuje nazwę jednego powiatu należącego do obszaru terytorialnego Mazowsza (**załącznik nr 3**). Przygotowuje też koszyk z cukierkami. Niektóre z nich są zawinięte w papierki z ponumerowanymi hasłami: 1 – druh, 2 – Waław, 3 – Milke, 4 – Harcerski, 5 – Zespół, Pieśni i Tańca, 6 – „Dzieci Płocka” (**załącznik nr 4**). Do plecaka wkłada przedmioty i narzędzia przydatne harcerzowi (metalową puszkę, finkę, lornetkę, latarkę), a do bocznej kieszeni – kartki z pytaniami i zadaniami (**załącznik nr 5**).
2. Na terenie zielonym na obszarze szkoły nauczyciel ukrywa też puszkę z zadaniem (**załącznik nr 6**), a na gałęziach trzech drzew zawiesza koperty (żółtą, czerwoną, niebieską) z poleceniem (**załącznik nr 7**).

CZĘŚĆ GŁÓWNA

1. Przed wejściem do klasy nauczyciel przebrany w mundur harcerski wita dzieci hasłem: „Czuwaj!”, wręcza każdemu mapę z rozmieszczeniem biedronek w sali i zaprasza do środka.

Zachęca uczniów, aby rozejrzeli się po klasie i jak harcerze na podstawie map odszukali wszystkie biedronki. Dzieci przyczepiają odszukane biedronki na tablicy zgodnie z numeracją i odczytują hasło: Mazowszanie dzieciom.

2. Nauczyciel zaprasza uczniów, aby zajęli po jednej chmurce spośród leżących na dywanie. Na jego znak dzieci kładą się i patrzą w sufit, jakby patrzyły w niebo. W tym czasie za pomocą rzutnika nauczyciel wyświetla na suficie mapę konturową Mazowsza (**załącznik nr 8**).

Zadaje pytania:

- Z czym kojarzy wam się ta chmura?
  - Co może padać z tej chmury oprócz deszczu, śniegu, gradu?
  - Czy z tej chmury mogą padać cukierki?
3. Następnie pokazuje drugą mapę – z działem administracyjnym województwa mazowieckiego (**załącznik nr 9**) – i czyta głośno krótką notatkę o powstaniu województwa (**załącznik nr 10**).
  4. Po odczytaniu notatki dzieli dzieci na 3 grupy – w tym celu każdy po kolei wymienia nazwy kolorów: żółty, czerwony, niebieski (barwy herbu Płocka). W ten sposób powstają obozy: żółty, czerwony i niebieski. Drużyny otrzymują koce, mają też do dyspozycji krzesła i ławki – rozbijają obozowy namiot. Zabierają chmurki i wchodzi do niego.
  5. Nauczyciel rozkłada na podłodze pustą mapę konturową województwa mazowieckiego (**załącznik nr 11**). Informuje zespoły, że ich zadaniem jest wykonanie poleceń i zdobycie jak największej liczby elementów wyposażenia harcerza. Przybory te losuje się z plecaka każdorazowo po zakończeniu zadania – mogą one pomóc rozwiązać kolejne zagadki.

Zadanie 1.

Każdy z uczniów na podstawie mapy z podziałem administracyjnym Mazowsza wyświetlanej na suficie przykleja w odpowiednim miejscu pustej mapy chmurkę z nazwą powiatu.

Zadanie 2.

Każda z grup otrzymuje kartę pracy z labiryntem (**załącznik nr 12**) i z pomocą nauczyciela odszukuje powiaty należące do województwa mazowieckiego, tak aby znaleźć wyjście z labiryntu. Po każdej ulicy można przejść tylko raz.

Zadanie 3.

Uczniowie uważnie słuchają notatki biograficznej (**załącznik nr 2b**) na temat postaci, której portret ukryty jest na tablicy pod kartami z numerami. Nauczyciel nie wymienia nazwiska tej osoby. Następnie każda grupa losuje dwa zadania z plecaka harcerza. Jeżeli uda jej się poprawnie odpowiedzieć, odrywa z portretu kartę z numerem rozwiązanego zadania i próbuje odgadnąć, kto jest na zdjęciu. Po zakończeniu tego etapu pora na słodką przerwę. Nauczyciel częstuje dzieci cukierkami. Sześć osób wylosuje cukierki dodatkowo zawinięte w papierki z hasłami. Nauczyciel prosi uczniów o odczytanie haseł w kolejności: druh Waclaw Milke, Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”. Jeśli uczniom nie udało się odsłonić całego portretu, zdejmuje teraz resztę kart. Przedstawia postać druha Waclawa Milkego. Następnie wszyscy razem oglądają krótki film o bohaterze zajęć zamieszczony na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=oL-Os8m24tV0> [dostęp: 20.07.2019]. Uczniowie razem z nauczycielem wychodzą na wyznaczony teren zielony przed szkołą, aby poznać kolejne zadanie.

Zdanie 4.

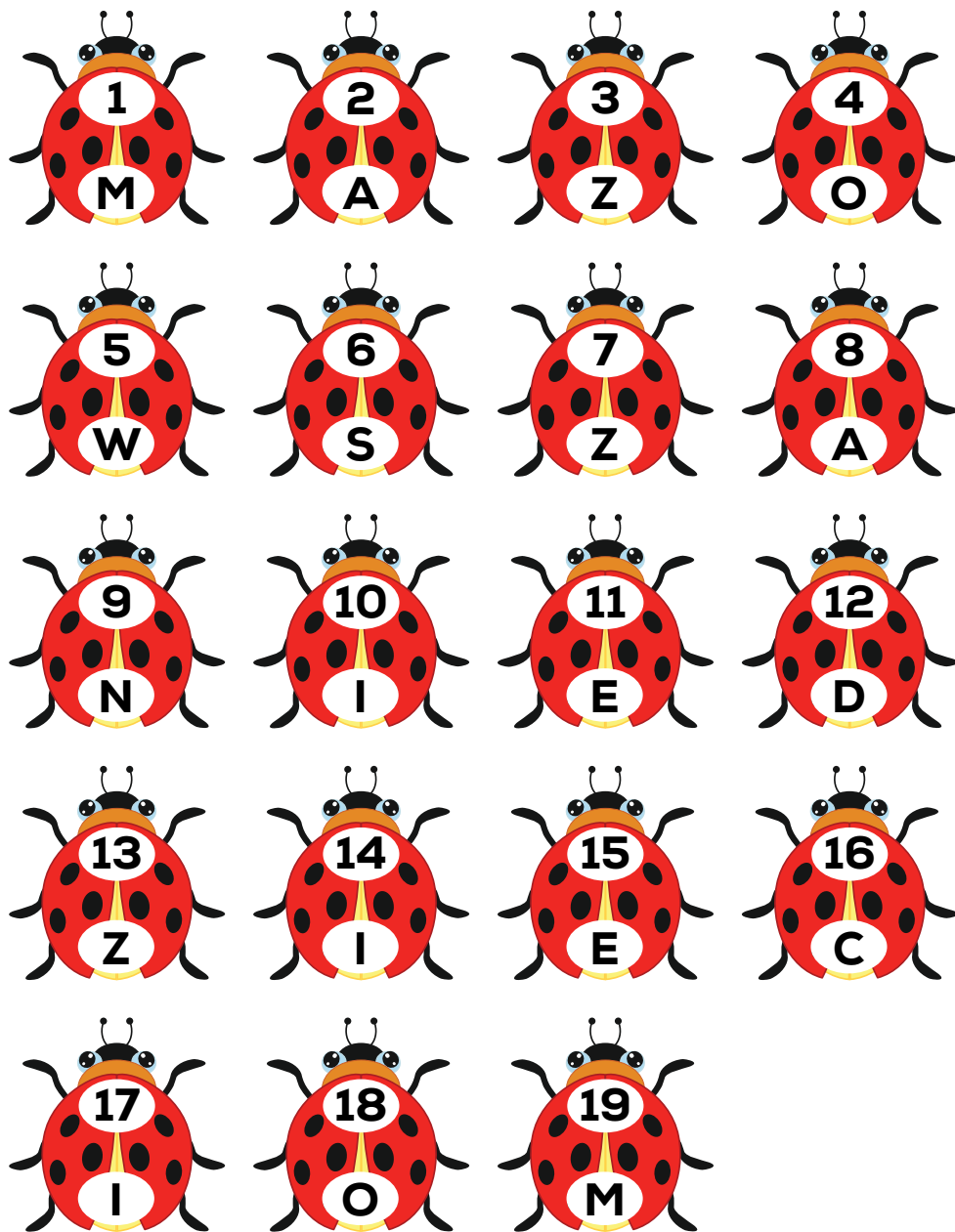
Na terenie przy szkole została umieszczona chorągiewka, która wskaże drogę do zadania. Uczniowie muszą ją znaleźć, ale nie mogą się poruszać – stoją tylko w wyznaczonym miejscu. Grupa, która zdobyła lornetkę, może jej użyć. Po odnalezieniu puszki wybrana osoba odczytuje ukryte w niej zadanie (**załącznik nr 6**) – polecenie, by udać się pod wskazany adres (ul. Stary Rynek 1, 09-400 Płock) i obejrzeć pomnik druha Waclawa Milkego. Przed wyruszeniem w drogę każda drużyna odszukuje też wśród gałęzi pobliskich drzew kopertę w swoim kolorze: żółtą, czerwoną lub niebieską, i ostrożnie odwiązuje, tak by nie uszkodzić papieru. Uczniowie, którzy wylosowali finkę, mogą poprosić nauczyciela, aby jej użył w celu jak najszybszego otwarcia koperty (**załącznik nr 7**). Grupa, która pierwsza poda odpowiedź, wygrywa. Uczniowie wyruszają na poszukiwanie pomnika druha Waclawa Milkego, następnie wspólnie z nauczycielem zwiedzają siedzibę Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”.

CZĘŚĆ PODSUMOWUJĄCA

1. Ewaluacja. Uczniowie wracają do klasy, do swoich namiotów. Drużyny otrzymują po latarce.
2. Nauczyciel zadaje pytania – jeśli odpowiedź jest twierdząca, dzieci włączają latarce:
  - Czy podobały wam się zajęcia?
  - Czy postać druha Waclawa Milkego wydaje się wam wyjątkowa?
  - Czy myśleliście o wstąpieniu do grupy harcerskiej lub zespołu tańca?
3. Nauczyciel dziękuje uczniom za udział w zajęciach.

Załącznik nr 1.

Ponumerowane biedronki

Załącznik nr **2a i b.****Portret druha Wacława Milkego i szablony kart do jego zastąpienia**

1	2
3	4
5	6

Notatka biograficzna druha Wacława Milkego

Urodził się 14 czerwca 1914 r. w Wyszogrodzie. W 1946 r. założył jeden z najstarszych zespołów dziecięcych w Polsce – Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”. Siedziba zespołu mieści się w Płocku przy ulicy Jachowicza.

Gdy miał 14 lat, złożył pierwsze przyrzeczenie harcerskie, później systematycznie zdobywał kolejne stopnie. Był bardzo zdolnym uczniem, miał talenty artystyczne.

Organizował obozy, biwaki harcerskie, pielgrzymki, prowadził Teatr Amatorski.

Podczas II wojny światowej został ewakuowany do Garwolina. W 1940 r. trafił do obozu koncentracyjnego w Dachau. W 1946 r. wrócił do Polski, do Płocka – tam, w Małachowiance, powołał do życia Harcerską Drużynę Artystyczną, z której właśnie wywodzi się Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”.

Wacław Milke był bardzo zasłużonym obywatelem Płocka – w 1975 r. został Płoczaninem Roku. Otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień: Order Uśmiechu, Złoty Krzyż Zasługi, odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, medal „Za zasługi dla obronności kraju”, Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (srebrny), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski i wiele innych. Zmarł 9 maja 2008 r. 14 czerwca 2010 r. na Starym Rynku w Płocku odsłonięto jego pomnik.

Załącznik nr 3.

Wykaz powiatów należących do województwa mazowieckiego

powiat
sierpecki

powiat
Płock

powiat
gostyniński

powiat
płoński

powiat
ciechanowski

powiat
łosicki

powiat
lipski

powiat
grójecki

powiat
ostrołęcki

powiat
makowski

powiat
siedlecki

powiat
węgrowski

powiat
Otwock

powiat
wołomiński

powiat
miński

powiat
mławski

powiat
wyszowski

powiat
sokołowski

powiat
kozienicki

powiat
ostrowski

powiat
warszawski
zachodni

powiat
przasnyski

powiat
żuromiński

powiat
pułtusi

powiat
radomski

powiat
piaseczyński

powiat
żyrardowski

powiat
warszawski

powiat
pruszkowski

powiat
nowodworski

powiat
grodziski

powiat
legionowski

powiat
przysuski

powiat
szydłowiecki

powiat
zwoleński

powiat
białobrzegi

Załącznik nr 4.

Karteczki z hasłami do zawinięcia cukierków

DRUH 1	WACŁAW 2
MILKE 3	HARCERSKI 4
ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA 5	„DZIECI PŁOCKA” 6

Załącznik nr 5.

Pytania i zadania z harcerskiego plecaka

1. Z jakim miastem związany był druh Wacław Milke?
2. Jak nazywał się zespół, który założył druh Wacław Milke?
3. W jakiej miejscowości urodził się druh Wacław Milke?
4. Czy pomnik jest przedstawiony na fotografii?
5. Od którego roku życia Wacław Milke był harcerzem?
6. Kiedy zmarł druh Wacław Milke?

Odpowiedzi:

1. Płock.
2. Harcerski Zespół Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”.
3. Wyszogród.
4. Pomnik druha Wacława Milkego.
5. Od 14. roku życia.
6. 9 maja 2008 r.

Załącznik nr 6.

Zadanie do metalowej puszki

Pójdźcie pod wskazany adres i odszukajcie pomnik druha Wacława Milkego.
ul. Stary Rynek 1, 09-400 Płock

Załącznik nr 7.

Zadanie w kopertach: czerwonej, żółtej i niebieskiej

Gdzie mieści się główna siedziba
Harcerskiego Zespołu
Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”?

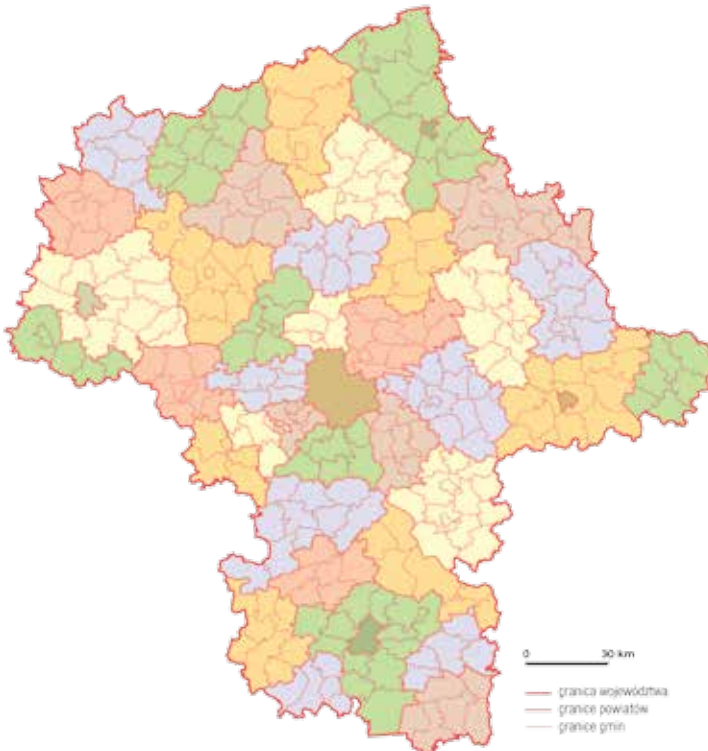
Odpowiedź: aleja Stanisława Jachowicza 38,
09-400 Płock.

Dzieci nie muszą podać aż tak dokładnego adresu.

Załącznik nr 8.

Mapa z podziałem na powiaty należące do województwa mazowieckiego

(do wyświetlenia na suficie)

Załącznik nr 9.

Mapa z podziałem administracyjnym województwa mazowieckiego

(do wyświetlenia na suficie)

Załącznik nr 10.

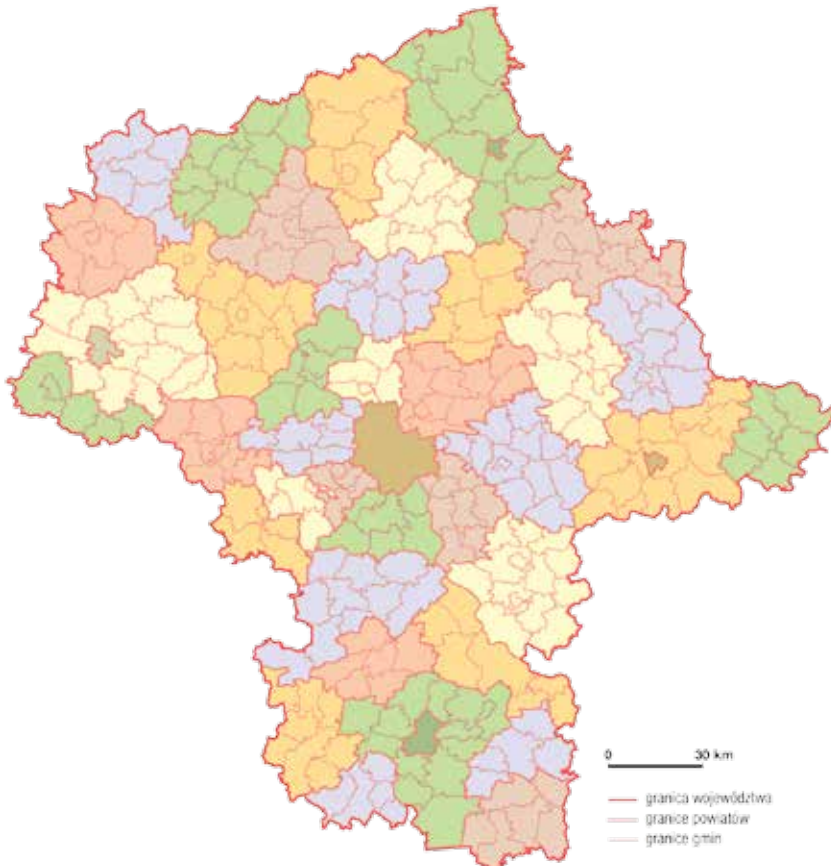
Krótką historia powstania województwa mazowieckiego

Województwo mazowieckie jest największym województwem w Polsce pod względem powierzchni oraz liczby mieszkańców. Główną siedzibą władz województwa jest Warszawa. W roku 2019 obchodzimy 20. rocznicę utworzenia województwa – powstało ono 1 stycznia 1999 r. Województwo mazowieckie liczy 37 powiatów: białobrzeski, ciechanowski, garwoliński, gostyniński, grodziski, grójecki, kozienicki, legionowski, lipski, łosicki, makowski, miński, mławski, nowodworski, ostrołęcki, ostrowski, otwocki, piaseczyński, płocki, płoński, pruszkowski, przasnyski, przysuski, pułtuski, radomski, siedlecki, sierpecki, sochaczewski, sokołowski, szymbarkowski, warszawski zachodni, węgrowski, wołomiński, wyszkowski, żuromiński, zwoleniński, żyrardowski.

Załącznik nr 11.

Podział administracyjny województwa mazowieckiego

(mapa do przyklejania chmurek)

Załącznik nr 12.

Labirynt

powiat białobrzegi   Warszawa   Płock   Kurpie   Mazowsze   druh Wacław Milke   powiat nowodworski

START

powiat płocki

powiat ciechanowski

powiat sierpecki

powiat garwoliński

Brudzeński Park Krajobrazowy

powiat gostyniński

powiat kozienicki

powiat ostrołęcki

powiat ostrołęcki

powiat miński

Anna Walentynowicz

powiat legionowski

powiat lipski

powiat makowski

powiat ostrowski

Polska

powiat otwocki   Stanisław Moniuszko   Wisła   powiat piaseczyński   Witold Gombrowicz   **META**